

Türkiye’de Hemşireliğin Profesyonel Kimliğinin Gelişmesinde Rol Model Olan Bir Lider: Prof. Dr. Gülten Uyer

A Role Model, A Leader in the Development of Nursing’s Professional Identity in Turkey: Prof. Dr. Gülten Uyer

Arife Şanlıalp Zeyrek, Nazike Duruk, Nevin Kuzu Kurban

Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

ÖZET

Türkiye’de hemşirelik mesleğinin profesyonelleşmesi ve akademik kadroların oluşması çok kolay olmamıştır. Ülkemizde hemşire liderlerimiz hemşireliğin çağdaş boyutlara ulaşmasında çok önemli görevler üstlenmişler ve hemşireliğin profesyonel bir nitelik kazanmasında öncülük etmişlerdir. Bu liderlerimizden biri de Prof. Dr. Gülten Uyer’dir.

Anahtar kelimeler: Gülten Uyer, Kızılay Hemşirelik Okulu, hemşire liderlerimiz

ABSTRACT

Professionalization of the nursing profession and the formation of academic staff have not been easy in Turkey. Our nurse leaders have assumed very important roles in achieving modern dimension of nursing in our country and have been pioneers in gaining a professional qualification in nursing. One of our leaders is Prof. Dr. Gülten Uyer.

Key words: Gülten Uyer, Red Crescent School of Nursing, our nurse leader

GİRİŞ

Hemşireliğe İlk Adım

Prof. Dr. Gülten Uyer 9 Eylül 1931 yılında İzmir’de doğdu. İlk ve orta öğrenimini İzmir’de tamamladı (Uyer, 1992; Uyer, 1993; Uyer, 2013). Ortaokulu bitirdikten sonra öğretmen okulu sınavını kazandı. Ancak hemşire okulunda okumayı tercih etti. İstanbul’da bulunan Kızılay Hemşire Okulunda 1947 yılında eğitime başladı. Bu kararı almasında büyükannesinin etkisi oldu (Uyer, 2013).

Kızılay Hemşire Okulundan Mezuniyeti ve Hemşireliğe Dair Yaptığı Hizmetler

Kızılay Hemşire Okulunu başarı ile tamamlayarak aldığı üç yıllık eğitim sonunda 1950 yılında mezun oldu. Diplomasını dönemin İstanbul Belediye Reisi ve Valisi olan Prof. Dr. Fahrettin Kerim Gökay’ın, Okul rozetini Asuman Türer’in elinden aldı. Mezuniyetten sonra Asuman Türer’in kararıyla talim hemşiresi olarak seçildi ve “Hemşire Tekniği” derslerine asistan olarak girmeye başladı (Uyer, 2013).

Geliş Tarihi / Arrival Date: 01.03.2016

Kabul tarihi / Date of Acceptance: 23.05.2016

İletişim / Corresponding author: Nazike Duruk, Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Kınıklı Kampüsü, Kat:3, Denizli

E-posta / E-mail: nduruk@pau.edu.tr

Sayı / Number: 2 **Cilt / Volume:** 3 **Yıl / Year:** 2016 **e-ISSN:**2149-018X **doi:**10.5222/SHYD.2016.105

Sağlık Bakanlığı Dönemi

Sağlık Bakanlığı tarafından atamasının yapılması üzerine 1951 yılında okuldan ayrılıp, İzmir'de Emrazıssariyede (Göğüs Hastalıkları Hastanesi) hemşire olarak çalışmaya başladı. Buradaki kısa deneyiminden sonra 1952 yılında açılan İzmir Hemşire Okuluna öğretmen hemşire olarak atanarak okulun kuruluşu çalışmalarında yer aldı ve "Hemşirelik Tekniği" dersini verdi. Aynı dönemde Türk Hemşireler Derneği İzmir Şubesinin kurucu üyeleri arasında yer aldı. Yine bu dönemde İzmir'de açılan Yardımcı Hemşire Kursunda dersler verdi. Sağlık Bakanlığı tarafından 1953 yılında ikincisi yapılan Ankara Refik Saydam Hıfzısıhha Enstitüsünde yer alan dokuz ay süreli Hemşire Tekamül Kursuna katıldı. Bu kurs hemşirelikte yönetim ve eğitim bilgilerinin temelini atmasında, toplum sağlığı bilincinin yerleşmesinde ve İngilizcesini ilerletmesinde büyük katkı sağladı (Uyer, 2013).

Sağlık Bakanlığı tarafından 1956 yılında Hemşire Tekamül Kursuna öğretmen olarak atandı. Aynı zamanda Dünya Sağlık Örgütü danışmanlarının verdiği derslerin tercümesini yaptı. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı desteği ve Dünya Sağlık Örgütü bursu ile 1956-57 yıllarında yurt dışında hemşirelik eğitimi ile ilgili programlara katıldı. Türkiye'ye döndükten sonra Hemşire Tekamül Kursu Müdürü olarak 1958 yılında göreve başladı. Bu görevi sırasında öğrencilerin halk sağlığı uygulamaları için Kızılcahamam'ın Pazar ilçesinde yaşamalarına olanak sağlayarak Türkiye'de bir ilke imza attı. Aynı yıllarda Sağlık ve Sosyal Yardım Vekaleti Hemşirelik İstişare Konseyi'nin en genç üyesi olarak yer aldı. Burada hemşirelik eğitimi ile ilgili çalışmalara katıldı ve okulların dört yıla çıkartılması, adının "Hemşire Koleji" olarak değiştirilmesi ve İngilizce ders saatlerinin artırılması gibi önemli kararlara imza attı (Uyer, 2013).

Hemşire Tekamül Kursunun 1961 yılında Gevher Nesibe Sağlık Eğitim Enstitüsüne dönüştürülmesi ile yöneticilik görevini burada devam ettirdi (Şentürk, 2011). Bu sırada kendi derslerini verdi ve yabancı hocaların derslerini tercüme etti (Uyer, 2013).

Hacettepe Dönemi

Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın yoğun ısrarı üzerine 1962 yılında Hacettepe Tıp Merkezinin ilk hemşirelik direktörü olarak göreve başladı. Bu görevi tercih etmesinde Prof. Doğramacı'nın lisans ve yüksek lisans sözü vermesinin büyük etkisi oldu. Hemşirelik direktörlüğü yaptığı yıllarda karşılaştığı sorunlarda, hemşirelik hizmetlerinin yalnızca hemşirelik direktörü tarafından yürütüleceğini savundu ve bu yönde kararlı davranışlar sergiledi (Uyer, 2013).

Çalışma yaşamında her zaman, hemşirelerin hekimlerin yardımcısı olmadığını, hastayı merkeze alan bir ekip çalışması içinde, herkesin kendi görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi gerektiğini vurguladı. Hemşirelerin hasta ziyaretlerinde en önde olması gerekirken, hekimlerin arkasında yer aldığını ve bunun düzeltilmesi gerektiğini savundu (Uyer, 2013).

Hacettepe Tıp Merkezinin direktörlüğünü yaptığı yıllarda Prof. Dr. İhsan Doğramacı tarafından Atatürk Üniversitesi Hastanesi Hemşirelik Direktörlüğünü kurmak üzere bir süre Erzurum'da görevlendirildi. Yine aynı yıllarda Sağlık Bakanlığı tarafından Sağlık Personeli Ders Müfredat programlarını hazırlamak ve sağlık elemanı yetiştirmek amacıyla oluşturulan Teknik Komisyon üyesi olarak toplantılara davet edildi. 1963-1964 yılında uygulanması başlanılan Müfredat Ders Programlarının hazırlanmasında katkıda bulundu. Bu arada Ankara Anafartalar Kız Lisesinde lise eğitimini tamamladı. Hemşirelikte lisans eğitimi yapmak için girdiği sınavda Ankara Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulunu yüksek puanla kazandı. İngilizce hazırlık sınavına geçerek beş yıllık lisans çalışmalarını daha kısa sürede tamamladı. Okulu bitirdikten sonra Boston Üniversitesinde yüksek lisans yapmak için hazırlıklara başladı. Ortaokuldan başlayarak kendi çabaları ile İngilizcesini geliştirmişti. Boston'da alacağı dersleri güçlük çekmeden izleyebileceğini kanıtlamak için katıldığı TOEFL sınavını ve Amerikan Kültür Derneğinde yapılan sınavı da başarıyla verdi (Uyer, 2013).

Boston Üniversitesinde iki yıllık "Ana Çocuk Sağlığı Hemşireliği"nde yüksek lisans eğitiminden sonra 1969 yılında Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulunda öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladı. Burada "Hemşireliğe Giriş", "Eğitimde Program Geliştirme" ve "Pediatri Hemşireliği" derslerini verdi. Aynı zamanda Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bilim Dalında doktora başladı. Doktora derslerini başarıyla tamamladıktan sonra 1971 yılında yurt dışına gitti. Amerika'da doktora tezi araştırmasını tamamladıktan sonra doktora sınavı için Türkiye'ye geldi. "Doktor" unvanını kazandıktan sonra yurt dışına geri döndü. 1977 yılında Türkiye'ye dönerek, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulunda "Pediatri Hemşireliği Öğretim Görevlisi" olarak yine atandı. Okulda "Pediatri Hemşireliği" ve "Hemşirelikte Yönetim" dersini vermeye başladı (Uyer, 2013).

Dr. Yıldırım Aktuna'nın Sağlık Bakanı olduğu yıllarda Birinci Sağlık Kongresi düzenlendi. Burada hemşirelikle ilgili sorunları tartışmak ve çözüm üretmek üzere oluşturulan gruplardan "Hemşireliğin Yönetimi" grubunda yer aldı. Grup toplantısında hemşirelik hizmetlerinin yönetiminde odaklanılması gereken noktanın "kaliteli hemşirelik hizmeti" olduğunu vurguladı. Eksik bilgilerle başhemşirelik görevini sürdürenlere hemşirelik hizmetleri yönetimi konusunda eğitim verilmesinin öncelikli olduğunu savundu (Uyer, 2013).

Türk Hemşireler Dergisi'nin Nursing Index'e girmesi ile birlikte, 1986 yılı Sayı 1'den itibaren makalelerin İngilizce özeti dergide yer almaya başladı. Prof. Dr. Gülten Uyer yabancı makalelerden dergiye ulaşan haberlerin Türkçeye

çevirisini yaparak dergide yayınlanmasını sağladı. Aynı zamanda ülkemizdeki mesleki faaliyetlerin “Dünya Sağlık Örgütü Ebelik ve Hemşirelik Bülteni’ne” ulaştırılmasında görev aldı (Kum, 1986).

Prof. Dr. Gülten Uyer, 1988 yılında profesör unvanını kazanarak Türkiye’nin hemşirelikte ilk dört profesöründen biri oldu. Türkiye’de ilk defa Hemşirelikte Yönetim yüksek Lisans programını başlattı ve bu dersi verdi. Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı Başkanlığını uzun yıllar yürüttü. Anabilim Dalına öğretim üyesi yetiştirmek üzere British Council bursu ile İngiltere Kraliyet Okulunda o zaman araştırma görevlisi olan Doç. Dr. Süheyla Abaan’ın yetişmesini sağladı (www.hemsirelik.hacettepe.edu.tr).

Hacettepe Hemşirelik Yüksek Okulunda çalıştığı yıllarda Müdür Yardımcılığı, Yönetim Kurulu ve Yüksekokul Kurulu Üyeliği, Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi Anabilim Dalı Başkanlığı ve Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi Yüksek Lisans Programı Koordinatörlüğü görevlerini yürüttü. Görevlendirme kapsamında GATA Hemşirelik Yüksekokulunda 3 yıl süre ile “Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi” ve “Hemşirelikte Öğretim” derslerini verdi. Yine Hacettepede çalıştığı yıllarda Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulunda “Pediatri Hemşireliği”, “Hemşirelikte Öğretim” ve “Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi” derslerini verdi (www.hemsirelik.hacettepe.edu.tr).

Hemşirelik ve hemşirelik eğitimciliği dışında Tıp ve Sağlık Bilimleri Eğitimi Konseyi çalışmalarına katıldı. TRT’nin Susam Sokağı projesinde yer aldı (Uyer, 2013).

Başkent Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dönemi

Başkent Üniversitesinden gelen teklif üzerine emekliliğini istemeye karar verdi. Bu aslında tam anlamıyla bir emeklilik değildi (Uyer, 2013). Çünkü 1994 yılında Hemşirelik Yüksek Okulu Müdürü ve Hemşirelik Ana Bilim Dalı Başkanı olarak Başkent Üniversitesinde göreve başladı (Şentürk, 2011). Birinci sınıflara “Hemşireliğe Giriş” dersi, üçüncü sınıflara “Araştırma”, dördüncü sınıflara “Hemşirelikte Öğretim” ve “Hemşirelikte Yönetim” derslerini verdi. Öğrenciler klinik stajına çıkmadan önce Başkent Üniversitesi Hastanesi hemşirelerine “Klinik Öğretim” konulu bir kurs verdi. Kursta servis hemşirelerinin hastalarına karşı koruma, kollama görevlerinin olduğunu, hastalara gelebilecek zararlardan kendilerinin sorumlu olduklarını vurguladı. Ayrıca hemşirelere öğrencilere rol modeli olduklarını ve profesyonel hemşire davranışlarını biçimlendirmede çok önemli bir konumda olduklarını belirtti. Hemşirelik öğrencilerinin klinik stajında giymesi için alışılan ceket-etek tarzı yerine o zamana kadar hiç denememiş olan pantolon tuniği seçti (Uyer, 2013).

Başkent Üniversitesinde çalıştığı yıllarda üniversite giriş sınavlarında ÖSYM temsilcisi olarak görev aldı. Yine bu yıllarda Hemşirelik Yüksek okullarının fakülteye dönüştürülmesi girişimini destek sağlamak için Hacettepe, İstanbul, Ege, Dokuz Eylül, Başkent ve Fatih Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulları müdürleri olarak Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’i ziyaret eden grubun içinde yer aldı. 1999 yılında Başkent Üniversitesinden ayrıldı (Uyer, 2013).

Yurt Dışı Deneyimleri ve Aldığı Eğitimler

Hemşire Tekamül Kursu sonrası Sağlık Bakanlığı Hemşirelik Bürosunun birlikteliğinde, Dünya Sağlık Örgütü bursu ile 1954 yılında bir yıl süreli Oxford’da Health Visiting (Ziyaretçi Hemşirelik) kursuna katıldı (Uyer, 1992; Uyer, 1993; Uyer, 2013). Kurs sırasında okulun yanı sıra hastaneleri de gözlemlene fırsatı buldu. Kurs programı kapsamında yaşlılar evi, sağlam ve özürsüz çocuk enstitülerini, bir maden ocağını, Cadbury çikolata fabrikasını gezdi. Bu kapsamda mahkemede bir davayı izleme fırsatı buldu. Derslerin uygulaması için ziyaretçi bir hemşire ile birlikte, köyde oturan ailelere ev ziyaretleri yaptı. Ev ziyaretlerinde ailelerin gereksinimleri doğrultusunda sağlık eğitimleri verdi (Uyer, 2013).

1957 yılında İskoçya’da Edinburgh Üniversitesinde “Nursing Education and Administration” (Hemşirelik Eğitimi ve Yönetimi) ile ilgili bir yıl süreli kursa katıldı (Uyer, 1992; Uyer, 1993; Uyer, 2013). 1959 yılında Bad Homburg Almanya’da yer alan “European Conference on Nursing Administration” adlı uluslararası etkinliğe Yataklı Tedavi Kurumları Genel Müdürü Dr. Osman Yaşar ile birlikte Türkiye temsilcisi olarak katıldı (Uyer, 2013).

Ankara Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulunda lisansını tamamladıktan sonra; 1967-1969 yıllarında Boston Üniversitesinde iki yıl süreli “Maternal and Child Health Nursing” programında yüksek lisans eğitimine başladı ve başarı ile bitirdi. 1971 yılında özel nedenlerle gittiği ABD’de MichRoyalOak’da William Beaumont Hastanesi Hemşirelik Hizmetleri Müdür Yardımcısı olarak yaklaşık beş yıl süre ile çalıştı (Uyer, 2013). Bu hastanede çalıştığı sürede bazı yeniliklere öncülük etti. O yıllarda “babaların doğuma katılması” önerisini de kapsayan bir paket projeyi Hemşirelik Direktörlüğüne sundu. Sunumu direktörlük tarafından kabul edildikten sonra değerlendirmeler sonrası uygulamaya geçildi (www.medimagazin.com.tr). O sırada bu uygulama çok yeni olduğu için, görsel ve yazılı basının da ilgisini çekti. Konu hakkında röportajlar yapılarak televizyon ve gazetelerde bu habere geniş yer verildi (Uyer, 2013).

Doktora çalışmalarını 1974 yılında tamamlayarak doktor unvanını kazandı. Bunun üzerine o sıralarda çalışmakta olduğu hastanenin ilk ve tek doktoral hemşiresi olması haberi basına “William Beaumont Nurse is a Doctor” manşetiyle yansıdı. ABD’de yaşadığı dönemde yabancı dillere olan ilgisi nedeniyle Türkiye’de Fransız Kültür Derneğinde

başladığı Fransızca derslerini burada da devam ettirdi. Fransızca derslerini bitirdikten sonra bir yıl İspanyolca dersleri aldı (Uyer, 2013).

Kuveyt Sağlık Bakanlığının davetlisi olarak 1982 yılında Kuveyt'e gitti. Kuveyt'te sağlık sistemi, hemşirelik, hemşirelik eğitimi, hemşirelik yönetimi konularında Bakanlık ve Üniversite yetkilileri ile fikir alışverişinde bulundu (Uyer, 2013).

Oxford-İngiltere'de çeşitli ülkelerde dekan ve yüksekökol müdürleri için 1983 yılında planlanmış bir eğitim çalıştayına katıldı. 1992 yılında Hacettepe Üniversitesi pediatri hekimleri ile Brezilya Rio de Janeiro'da yapılan Dünya Pediatri Kongresine katıldı (Uyer, 2013).

Yurt dışında aldığı eğitimlerin yanı sıra birçok sosyal etkinliklere katıldı ve dünyanın birçok yerini gezip görme fırsatı buldu. Gittiği ülkelerde müze, galeri, tiyatro, opera, konser gibi etkinliklere katıldı (Uyer, 2013). Prof. Dr. Uyer hala Amerika Birleşik Devletleri Michigan Eyaletinde Registered Nurse (RN) statüsünü korumaktadır (Uyer, 1992; Uyer, 1993).

Emeklilik Sonrası Çalışmaları

Prof. Dr. Uyer şu anda hem Ankara hem de İstanbul'da yaşamını sürdürmektedir (Uyer, 2013). Türkiye klinikleri yayın organlarından Medimagazin'de kendisine ait "Hemşire Gözüyle" adlı köşesinde 2001 yılından itibaren başlıca hemşirelik ve sağlık alanında olmakla birlikte farklı alanlarda yazılar yazmaktadır. Yazılarına www.medimagazin.com.tr adresinden ulaşılabilir (www.medimagazin.com.tr)

Prof. Dr. Uyer, 1873 yılında eğitim amacıyla kurulmuş olan Darüşşafaka Derneği Başkanı üyesidir (Uyer, 2013).

Bilimsel Çalışma ve Yayınları

Sağlık Bakanlığının isteği üzerine "Trays and Trolleys" adlı İngilizce bir kitabın çevirisini yaptı. Kitap, "Tepsi ve Tedavi Arabalarının Hazırlığı" adıyla basılıp yayınlandı (1970).

Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan bir grupla birlikte "Anne Sağlığı ve Çocuk Sağlığı" adlı kitabın yazımında yer aldı. Kitaplar sağlık ocaklarına hekim ve hemşirelerin kullanımına sunuldu (1981).

Hemşirelik Yönetimi, Hemşirelik Yönetimi Uygulaması, Hemşirelikte Öğretim ve Hemşirelikte Öğretim Uygulaması derslerinin müfredat programlarını geliştirdi (Uyer, 2013).

Yazdığı Kitaplar: Sağlık Meslek Tarihi ve Ahlakı (Gülten Uyer-Nevzat Eren, 1991), Hemşireliğe Genel Bakış (Ankara, 1992), Hemşirelikte Klinik Öğretim (Ankara, 1992), Hemşirelik ve Yönetim (Ankara, 1995), Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi El Kitabı (İstanbul, 1996), Dünyaya Açılan Kapı Hemşirelik (İstanbul 2013).

Yurt İçi ve Yurt Dışındaki Dergilerde Yayınlanan Bazı Yayınları: Yurt içi ve yurt dışı birçok bilimsel çalışma ve yayınları bulunmaktadır. International Nursing Studies dergisinde yayımlanan "Effect of Nursing Approach in Understanding of Physicians' Directions by Mothers of Sick Children in an Out-Patient Clinic" adlı araştırmasında kullandığı anket formu ABD PA Pittsburgh Üniversitesi tarafından "Health Instrument File"a konuldu (Uyer, 2013).

International Journal of Nursing Studies dergisinde yayınlanan "Nursing education in Turkey: past and present" adlı makalesi iki kez İspanya'dan istendi (Uyer, 2013).

Türk Hemşireler Dergisi'nde birçok makalesi yayınlandı. Bunun yanı sıra International Nursing Review, Entre Nous (WHO), Tıp Etiği, Deniz Tıp Bülteni (GATA), Image: Journal of Nursing Studies, Diyaliz Transplantasyon ve Yanık (BÜ) dergilerinde makale ve çalışmaları, Milliyet gazetesinde makaleleri yayınlandı (Uyer, 2013).

SONUÇ

Prof. Dr. Gülten Uyer'in hem okulda akademisyen olarak hem de hastane ve sahada çalıştığı yıllarda hemşirelik eğitimi ve yönetiminde büyük katkıları oldu. Halk sağlığı uygulamaları için öğrencilerin bizzat uygulamanın yapıldığı yörede yaşamalarına olanak sağlayarak Türkiye'de bir ilke imza attı. Hemşirelik direktörlüğü yaptığı yıllarda karşılaştığı sorunlarda hemşirelik hizmetlerinin yalnızca hemşirelik direktörü tarafından yürütüleceğini savundu ve bu yönde kararlı davranışlar sergiledi. Ayrıca Türkiye'de ilk defa Hemşirelikte Yönetim Yüksek Lisans Programını başlattı.

Prof. Dr. Gülten Uyer mesleğimizin öncülerinden önemli bir liderdir. Türk hemşireliğine verdiği hizmetler saymakla bitmez. Mesleğe katkıları ülkemizde çağdaş hemşireliği korumamız ve geliştirmemiz için daima bize ışık tutacaktır.

KAYNAKLAR

Kum, E. (1986). Türk Hemşireler Derneği 1985-1986 yılı faaliyet raporu. Türk Hemşireler Dergisi, 36:2,10.

Şentürk, S.E. (2011). Hemşirelik Tarihi. Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 103-135.

Uyer, G. (1992). Hemşireliğe Genel Bakış, Ankara, Dış kapak.

Uyer, G. (1993). Hemşirelik ve Yönetim. Hürbilek Matbaacılık, Ankara, Dış Kapak.

Uyer, G. (2013). Dünyaya Açılan Kapı Hemşirelik. 2.Baskı, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 5-136.

http://www.hemsirelik.hacettepe.edu.tr/web_ing/abd/yonetim/hemsirelikte_yonetim.htm# (Erişim tarihi: 15.12.2015)

[http://www.medimagazin.com.tr/authors/tr-index-72-24-0.html_\(Erişim tarihi: 20.11.2015\)](http://www.medimagazin.com.tr/authors/tr-index-72-24-0.html_(Erişim_tarihi:_20.11.2015))

[http://www.medimagazin.com.tr/authors/gulden-uyer/tr-babalar-doguma-girsin-mi-girmesin-mi-1-24-1493.html_\(Erişim tarihi: 06.12.2015\)](http://www.medimagazin.com.tr/authors/gulden-uyer/tr-babalar-doguma-girsin-mi-girmesin-mi-1-24-1493.html_(Erişim_tarihi:_06.12.2015))